

Драган Хамовић

РАСПРА СА ПРОТЕКЛИМ

Срба Митровић: *Разговей̄ ил врӣло̄*,
Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, Краљево, 2003

Збирка *Разговей̄ ил врӣло̄* Србе Митровића садржи, као и друге, претходеће песникове књижне целине, прилично различите тематске и формалне садржаје. Треба, не први пут, посебно нагласити да је Митровић аутор необично отворен и пријемчив за различитости, за искуства међусобно удаљена, улазећи безазорно и у ризике тренутних подстицаја, непретенциозних покушаја и поигравања. У томе се препознаје песниково сродство са авангардом, односно с оним концептима који се клоне заокружених, стабилних поетичких грађевина.

Ипак, дискретно дозначена, претежна тематска линија ове књиге читљива је од мота књиге (позната строфа Цона Дона), преко ауторове посвете („... с чежњом потомцима”), до читавог низа песама у којима лирски субјект изоштрава поглед према осетљивом и сложеном феномену пролазности и коначности. Доново питање „Све прошле године, реци, где су сада”, одјекује у акустици многих песама Србе Митровића, као на почетку уводне *Разговей̄*:

Запахнула ме сушта прошлост
Ноћас, док беше сасвим изгубљена
У забраву...

Прошлост је једна од кључних речи и у другим песмама. У песми *Слобода*, на пример:

Тад схватих као чудом,
Зависник ког прошлост лови,
Да примама нежно ударац нови:
Изгнаник јесам
Где год да сам!

И у песми *Загајџак*, наставља се распра лирског ја са протеклим временом и протеклим ја:

Део сам давног света
Који је нестао, а ипак живи
Као залудна нада
И зове ме да наставим свој пусти посао
Као роб изгубљене прошлости.
Јер прошлост
Докле год непокретна спава
Дубоко у бићу буди силу
Исконског живота...

Укратко, мали оглед са опцијом *Find у Word*-у или *Quark*-у показао би да се у овој збирци реч *прошло/прошлости* појављује на чак петнаест места, а колико се пута појављује у руху других речи на овај начин не можемо дознати.

У песми у прози *Пушјеви*, колоплет путања које живот чине, своди се, као у левку, у једну тачку. И то је бравурозан крај ове убедљиве песме, једне од средишњих у збирци: „И тако гледах тај замршени збркани цртеж свог пута, наизглед бескрајан, како се све мање мрси и како постаје све више једна непомична тачка: једно место, једна соба, један самртнички лежај. Како тај бескрај нове непомичности гута читаво животно време и постаје мера скупног заборава.” То разлучење од прошлости, претвара се и у тему одвајања од свога ја, у престанак самопрепознавања. („Будим се и говорим себи то исто што сам већ у сну рекао некоме: ”Ти ниси овде, ти си неко други.” — „Ко су ови људи?””)

Свакако да је најсуптилнији израз онога што смо препознали као централну тему збирке примењен у песми *О!*. Тежиште песме, започе-

те у тону дневне белешке, пребацује се на слику исписаног графита. „Ljubav је ... О!” Преврат у расположењу лирског гласа је начинио и преврат у читању поменуте зидне поруке. Слово О постало је нула, израз одушевљења постао је негација.

Срба Митровић је лиричар модерног задатка, који ослушкује сложене и често противречне светове споља и светове унутра. Нови записи песникових непрестаних ослушкивања, управо су у распону који сугерише насловна синтагма: од разговети до вртлога. И натраг.